

●●●● Pop Vriend Seeds in Andijk is een nichespeler in de zaadveredelingsector. Het bedrijf is gespecialiseerd in de veredeling van bonen, spinazie, suikermaïs en snijbiet en staat met deze gewassen in de top-3 wereldwijd. Inmiddels staat de derde generatie aan het hoofd van het bedrijf. Lara Timmerman, kleindochter van Pop Vriend, runt het bedrijf samen met haar neef Arwin Vriend. Pop Vriend Seeds exporteert inmiddels naar 120 landen.

Lara Timmerman (Pop Vriend Seeds):

“Als nichespeler kunnen wij goed blijven meedoen”

“Ons vak, begint Timmerman, “bestaat eigenlijk uit het continu aanpassen van groentegewassen aan de wensen van onze klanten, de Bonduelles, Iglo’s en Hak’s van deze wereld. Wij zorgen dat zij bijvoorbeeld sperziebonen kunnen telen die voldoen aan de wensen van consumenten wereldwijd. Dan kan het zijn dat we veredelen op een specifieke groene kleur, of een bepaalde lengte. Daarnaast moeten onze rassen vanzelfsprekend resistent zijn tegen ziekten en moeten ze geteeld kunnen worden in verschillende klimaatgebieden.”

De veredelaar kan miljoenen combinaties maken van raseigenschappen, dat is een langdurig proces als je ‘from scratch’ begint. Gemiddeld staat er tussen de zeven en tien jaar voor, hoewel nieuwe technologieën ervoor zorgen dat de veredelaar sneller tot nieuwe rassen kan komen. “Spinazie is wat dat betreft een sneller te veredelen product”, zegt Timmerman. “Het kan jaarrond worden geteeld. Sperziebonen daarentegen zaait men in Europa alleen in de lente uit. Dan is het een kwestie van selecteren, uitproberen, proeftuinen aanleggen, klanten overtuigen. En als de raseigenschappen positief zijn, komt er een proefteelt bij de klant van een aantal hectaren. Vallen al die proeven goed uit, dan kan het ook snel gaan en een ras op duizenden hectares worden uitgezaaid bij diverse grote telers wereldwijd.”

Spinazie eten als sla

Pop Vriend Seeds levert aan grote telers wereldwijd. Die telers bezoeken ze als relatief klein bedrijf niet allemaal zelf. Daarvoor hebben ze vrijwel in ieder land een distributeur aangesteld. “In Frankrijk bijvoorbeeld bezoeken ze zo’n dertig vertegenwoordigers van onze distributeur telers meerdere malen per seizoen. In de Verenigde Staten idem dito. Spinazie is in de VS ons grootste gewas. Consumenten in de VS eten spinazie als sla.

Lara Timmerman [1969] staat aan het hoofd van Pop Vriend Seeds. Toen haar vader tegen de zestig liep, vond hij het tijd om zijn opvolging te regelen en zijn dochter wilde het wel proberen. Dat is nu inmiddels elf jaar geleden. Timmerman studeerde bestuurskunde in Amsterdam en werkte in de VS voor een Brits uitgeverij- en congresconcern. “Ik vind de sfeer in de sector erg prettig en ook het feit dat we met voeding bezig zijn, maakt het interessant. Ook leuk is dat we als zelfstandig bedrijf heel goed kunnen meedraaien in een ‘global industry’. Dat internationale aspect maakt het voor mij extra aantrekkelijk.”

Dat is een trend waarvan ik al tien jaar roep dat die ook naar Nederland zal overwaaien, maar dat is tot op heden nog steeds niet gebeurd”, verzucht Timmerman. “Voor verschillende landen hebben we verschillende rassen. In een groot land als de VS komt hetzelfde ras spinazie die je op dezelfde dag, met ongeveer dezelfde temperatuur plant in

ras.” De consument merkt daar overigens niets van, het betekent slechts dat Pop Vriend Seeds dat product op dat moment niet op voorraad zal hebben of alleen in kleine hoeveelheden.

‘We hebben een lijst met combinaties van landen die wel en niet kunnen’

Florida en Californië totaal anders uit de grond. Dat heeft onder andere te maken met de grondsoort en het licht. Daarom voeren wij van elk gewas wel 50 tot 100 rassen. Zo kunnen we ieder gebied beleveren met een gewas dat bij dat gebied past.”

Van ontwikkeling tot commercieel gebruik

Het veredelen en vermeerderen van sperziebonen is een wonderlijk proces. Timmerman legt uit: “Op een gegeven moment heb je een ras dat er goed uitziet. Om daar vervolgens zaad uit te krijgen, moet je de plantjes laten afsterven. Als de peulen van de planten verdroogd zijn, heb je per peul vier tot vijf zaadjes. In totaal zitten er misschien 15 peulen aan een plant. Dus heb je dan ongeveer 75 nieuwe zaden. Die worden opnieuw uitgezaaid en geven 5000 zaden. Als het goed is allemaal met dezelfde goede eigenschappen als het eerste plantje. Dat is vermeerderen en dit proces herhaalt zich keer op keer. Je vermeerdert vaak maar een voorraad voor een à twee jaar, want zaad opslaan en bewaren is duur. Zaad gaat achteruit in kwaliteit en rassen wisselen continu. Je moet in ieder geval zorgen dat je genoeg achterhoudt om het volgende jaar weer snel op te kunnen bulken.” Een voorbeeld is een mislukte zaadoogst in Chili. “Door hoge temperaturen is een oogst mislukt en daardoor komt er geen zaad. Dan loop je direct al weer een half jaar tot een jaar achter op schema voor introductie van het

Gezien het eenzijdige klimaat en de beperkt beschikbare landbouwgrond in Nederland, wordt overal ter wereld zaad van Pop Vriend Seeds geteeld. Voor spinazie in de zomer bijvoorbeeld in Denemarken, in de winter in Nieuw-Zeeland.

Veel last van fytosanitaire belemmeringen heeft Pop Vriend Seeds niet, maar het is merkbaar dat de touwtjes strakker aangehaald worden als het gaat om import. De fytosanitaire eisen die vanuit de EU gelden kunnen hier en daar voor problemen zorgen. Niet elk land kan of wil, om uiteenlopende redenen, aan de gestelde eis of exacte beschrijving daarvan voldoen. Soms levert dat lastige discussies op en bemiddeling van de NVWA of Plantum neemt daarbij veel tijd in beslag. Wat verder speelt, zijn politieke handelsbelemmeringen. “We zijn sinds 1 januari 2010 namelijk verplicht om het land van origine te vermelden, maar tot die tijd was alles ‘produce of Holland’”, zegt Timmerman.

“Zaad uit Amerika kan vanwege handelsbeperkingen niet naar Rusland. Veel islamitische landen accepteren geen Amerikaanse origine, dus moet je producties opzetten in andere landen en dat alleen vanwege die handelsbeperkingen. Daarom hebben we nu bijvoorbeeld productie van suikermaïs in Argentinië opgezet om aan Rusland te kunnen leveren. Ook kunnen we momenteel geen bonenzaad uit Tanzania naar Kenia sturen, maar daar

hebben we iets op bedacht. Het zaad komt dan uit Frankrijk en gaat vervolgens naar Kenia.” Het lijkt een ingewikkeld logistiek denkproces te vereisen, maar dat valt mee volgens Timmerman. “We hebben een lijst gemaakt van de landen waar we actief zijn. Op die lijst kun je precies zien welke combinaties van landen wel en niet kunnen. Dat werkt, maar het is wel erg omslachtig en werkt efficiëntie ook op het gebied van transport en kostenbeheersing niet in de hand.”

Krenten uit de pap

Pop Vriend Seeds heeft de wereld in zijn broekzak; als er al gebieden zijn waar het bedrijf niet actief is, dan is dat vooral uit tijdgebrek. “In het verleden dachten we dat meer in Zuid-Amerika actief moesten zijn. Maar voor de producten die wij voeren is het niet super-interessant. We pikken liever de krenten uit de pap. Opkomende landen als India en China zijn interessant, mensen daar gaan anders eten en hogere eisen stellen”, beaamt Timmerman. Toch is dat voor Pop Vriend Seeds nu nog niet direct een gat om in te springen. “In landen van die grootte moet je lokaal gaan veredelen en dus is het belangrijk dat je daar ook een dochterbedrijf hebt. Iets wat je hier veredelt, kan er daar namelijk heel anders uit komen te zien.”

Binnenkort reist Timmerman met een collega af naar de VS. Naar een proeftuindag waar Pop Vriend Seeds nieuwe rassen presenteert. Telers komen dan langs om het nieuwe materiaal te bekijken en te beoordelen. Nieuw in de zin van dat deze rassen bijvoorbeeld nieuwe resistenties met zich meedragen of productiever zijn. Door de nieuwste rassen te gebruiken, perkt de teler zijn teeltrisico sterk in. Bij spinazie is meeldauw een vervelende schimmel die steeds in andere vorm terugkeert. Daar valt dus tegenop te veredelen, maar het blijft een constante race.

Timmerman ziet de toekomst van haar bedrijf zonnig tegemoet. “We zijn klein en flexibel; een nichespeler die heel dicht op de klant zit en op die manier heel goed kan blijven meedoen.”

Jacqueline Rogers